

Takto stručne a rámcovo by sme mohli charakterizovať kočovných Arabov (beduínov). Každodennosť ich života som mal možnosť osobne prežiť počas opakovaných terénnych výskumov (2006 – 2010) u beduínov v Sýrskej púšti, kde som nejaký čas žil priamo v beduínskych rodinách rôznych kmeňov³, ktoré neboli vystavené čulému turistickému ruchu. Pre seriózny terénny výskum v danej oblasti je dôležitou podmienkou vzdialenosť beduínov od frekventovaných turistických lokalít, ak sa usilujeme o výskum reality a nie spôsobu života štylizovaného s cieľom prilákať turistov. Ďalším nevyhnutným predpokladom získania dôveryhodnejších informácií z beduínskeho prostredia je komunikácia s nimi priamo bez jazykovej bariéry (bez použitia sprostredkujúceho cudzieho jazyka), pretože beduíni spravidla cudzie jazyky neovládajú. Ak s nimi hovoríte arabsky, získate si ich dôveru a sú k vám otvorenejší.

Prírodné podmienky rozdelili starých Arabov na dve skupiny: beduíni (*badú*) obývali púšte, polopúšte či stepi a žili nomádskym spôsobom života; usadlé či mestské obyvateľstvo (*hadar*) sa postupne usadilo v mestách, dedinách a oázach, kde sa obyvatelia začali venovať obchodu, remeslám alebo poľnohospodárstvu. Arabská spoločnosť pred islamom sa vyznačovala kmeňovou organizačnou štruktúrou založenou na pokrvných a príbuzenských vzťahoch. Polokočovná a usadlá beduínske kmene si zachovali tiež kmeňovú štruktúru a kmeňové zvyky. Usadlí obyvatelia mali väčšinou starobylý kmeňový pôvod na základe predošlej migrácie. Tradičné členenie arabskej spoločnosti na beduínsku civilizáciu (*badáwa*) a mestskú/usadlú civilizáciu (*hadára*) prezentoval stredoveký moslimský historik Ibn Chaldún v 14. storočí vo svojom významnom diele *Al-Mukaddima*⁴, kde formuloval metodické východiská, ktorých aktuálnosť napriek storočiam od vzniku diela oceňujú aj súčasní autori zaoberajúci sa problematikou nomádizmu a tribalizmu. V druhej kapitole rozsiahlej *Al-Mukaddimy* rozlišuje dve hlavné formy organizácie spoločenských skupín vytvárajúce ľudskú civilizáciu. Prvú formu tvorí beduínsky spôsob života, do ktorého zahŕňa nomádov v púšti a obyvateľov vidieka žijúcich ďaleko od miest, druhú formu predstavuje usadlý spôsob života spojený s mestskou kultúrou.

Beduíni a ich kmene boli a ešte stále sú považovaní za základ arabskej spoločnosti. V minulosti bol každý kmeň tvorený rodinami z čistej arabskej krvi, pretože dcéra bola už pri narodení spravidla sľúbená svojmu bratrancovi z otcovej strany. Základom existencie beduínov bol chov tiav. Polonomádi chovali stáda oviec a kôz a v menšej miere sa venovali domácomu remeslu pre vlastnú potrebu a naturálnu výmenu s usadlíkmi. Beduíni udržiavali pravidelné styky s oázami, poľnohospodárskymi osadami a mestami.

³ Išlo o tieto kmene: As-Sajjád; Ar-Ramle; Al-Akídát; As-Salút; Al-Maádíd; Al-Mawálí.

⁴ Mukaddima (Úvod do dejín) sa skladá zo šiestich veľkých kapitol, prvá hovorí o ľudskej civilizácii, druhá o podmienkach beduínskeho života, tretia o dynastiách a kráľovskej moci, štvrtá o formách usadlej kultúry, piata o spôsobe obživy, obchode a remeslách a šiesta podáva klasifikáciu rôznych druhov vied. Slovensky preklad: Ibn Chaldún. *Al-Mukaddima. Úvod do dejín*. Preložil, predslov a poznámky napísal Ladislav Drozdík. Bratislava : Tatran 1984; český preklad: Ibn Chaldún. *Čas kráľovství a říší. Mukaddima*. Preložil, úvod a poznámky napísal Ivan Hrbek. Praha : Odeon, 1972.

Životný rytmus obyvateľov púšte a stepi závisel od striedania ročných období. Po zimných dažďoch, keď sa zem zazelenala nízkym rastlinným porastom, vydali sa nomádske kmene na ďaleké pochody. V priebehu krátkej jari sa beduíni rozptýlili po menších skupinách, aby dopriali svojim stádam dostatočnú pastvu. V čase horúceho leta sa vyprahnutou púšťou či stepou opäť presúvali do väčších táborísk vedľa podzemných prameňov, kde strávili najdrsnejšie obdobia roka (horúce leto a chladnú zimu). Na sťahovanie využívali ťavy, bez ktorých život v púšti nebol možný. Vysoko si cenili tieto zvieratá pre ich nesmiernu vytrvalosť a odolnosť voči púštnym podmienkam. Kone chovali iba tí majetnejší a žijúci v priaznivejšom prírodnom prostredí, pretože chov koní bol náročný na kvalitu vody a potravy. V minulosti bolo zdrojom obživy nomádov aj lúpežné prepádávanie (*ghazwa*) iných kmeňov, obchodných karaván či roľníckych osád. Beduíni žili v drsnom a nehostinnom prostredí a ulúpenú korisť či výkupné získané za tzv. ochranu karaván pokladali za nevyhnutné prostriedky na záchranu života.⁵

Špecifické životné podmienky ovplyvnili spoločenskú organizáciu beduínov. Kočovní život v púšti a neustála hrozba nepriateľských nájzdov si vyžadovali väčšie zoskupenia na ohraničenom teritóriu. Najvhodnejšou formou spoločenskej organizácie sa stalo kmeňové usporiadanie. Kmeň spravidla tvorila skupina ľudí, ktorá odvodzovala svoj pôvod od spoločného predka. Vodca kmeňa (*sajjid*) niesol zodpovednosť za celý kmeň. Riešil spory, uzatváral mier či prímerie, reprezentoval vlastný kmeň navonok, rozhodoval o čase a mieste sťahovania. Náčelník nemal neobmedzenú moc a o závažných otázkach v živote kmeňa sa radil s členmi kmeňovej rady (rada staršínov – *madžlis aš-šujúch*), až potom rozhodoval. Tento postup sa uplatňuje dodnes.

Kultúrne prostredie beduínov ovplyvnili ich životné podmienky a náboženstvo, najprv pohanské a neskôr islam. Rozšírenie islamu zasiahlo všetky sféry života beduínov. Islamský duch ovládol špecifický svet každodennosti a ponúkol nové vzory správania. Kočovníci si ho postupne osvojili aj vďaka tomu, že toto náboženstvo zachovalo mnohé kultúrne vzory a normy predislamskej kmeňovej spoločnosti. Na druhej strane niektoré islamské pravidlá beduíni nerešpektovali. Islam priznal ženám dedičské práva. Dodnes však beduíny v mnohých kmeňoch právo na dedičstvo nemajú.

Civilizácia kočovníkov je stará tisícky rokov a napriek určitým prírodným zmenám a prelomovým spoločenským i hospodárskym zvratom prežíva naďalej. Otázkou zostáva, ako sa beduíni vyrovnajú s rýchlym technickým pokrokom a procesom globalizácie. Vplyvy týchto procesov pravdepodobne nezastaví ani nehostinné prírodné prostredie, v ktorom žijú.

Spôsob života beduínov v minulosti a dnes je v určitých ohľadoch rovnaký napriek tomu, že rozpínanosť západnej civilizácie, v pozitívnom i negatívnom zmysle, zasiahla aj tieto končiny sveta. V jednotlivých kmeňoch sa viac či menej uplatňujú overené zákony a tradície predkov. V súčasnosti mnohé beduínske rody majú tendenciu usadzovať sa a ako-tak prispôbiť svoj životný štýl podmienkam moderného života. Beduín je však hrdý na svoj pôvod, čo je výraznou

⁵ TAUER, Felix. Svět islámu. Jeho dějiny a kultura. Praha : Vyšehrad, 2006, s. 15.

črtou jeho osobnosti. Aj v podmienkach usadlého spôsobu života sa snaží dodržiavať svoje tradície.

Každý beduínsky kmeň obýva na prechodné obdobie určité územie, ktoré považuje za svoju dočasnú vlasť. Beduíni dodnes žijú v stanoch, každý reprezentuje jeden rod. Skupina stanov sa nazýva štvrť. Ľudia obývajúci štvrť (niekoľko rodov) sa identifikujú ako klan. Klany tvoria kmeň, najvyššiu jednotku beduínskej spoločnosti. Kmene sú niekedy hierarchizované na hlavné a vedľajšie podľa počtu príslušníkov alebo postavenia jednotlivých kmeňov v beduínskom spoločenstve. Kmeň ako spoločenská jednotka i pojem patrí v západných spoločnostiach k historizmom. V arabskom svete je kmeňový princíp spoločenskej organizácie dodnes zachovaný. Kmeňová solidarita a súdržnosť sú charakteristickými znakmi kmeňového systému. Na prvom mieste je súdržnosť a lojalita v rámci rodov a klanov. Zaväzuje k vzájomnej pomoci, podpore a zaručuje bezpečnosť pre každého jednotlivca.⁶ Kmeňová súdržnosť bola v minulosti podmienkou prežitia, lebo často dochádzalo k lúpežným prepadom a bolo treba zabezpečiť ochranu územia a stáda. Jedinec v takých drsných podmienkach nemohol prežiť. V súčasnosti sa životné podmienky zmenili, a hoci nedochádza k prepadom a bojovým konfliktom, kmeňová súdržnosť sa stále uplatňuje ako jeden z hlavných beduínskych princípov.

V posledných desaťročiach stany stratili výsostné postavenie jediného beduínskeho príbytku. Bohatší beduíni si budujú aj stále obydlia v dedinách. Napriek tomu si vedľa svojich domov stavajú stany, ktoré využívajú ako „letné chatky“. Beduíni považujú stan za symbol nomádskeho pôvodu, na ktorý sú veľmi hrdí. Menej majetní beduínski usadlíci si vedľa svojich domov stavajú stany len na určité prechodné obdobie, napríklad pri príležitosti významných sviatkov, svadieb, úmrtí, pretože veľký stan poskytuje väčší priestor pre obvykle veľký počet hostí.

U kočovných obyvateľov púšte sa vysoko cenila pohostinnosť, zabezpečenie ochrany cudzincom (hostom či náhodným pcestným) a poskytnutie pomoci tým, ktorí o to požiadali. Hoci prešlo niekoľko storočí, tieto zásady nestratili svoj význam a naďalej tvoria jadro súčasnej beduínskej morálky. Výrok „Host do domu, Boh do domu“ platí aj v arabskom svete – a u beduínov zvlášť. Obyvatelia púští a polopúští sú veľmi pohostinní. Ich život sa skladá z tvrdej každodennej práce medzi nemými zvieratami a príchod návštevníka z domáceho či iného kmeňa, ba dokonca úplne cudzieho človeka je vzácnou príležitosťou na krátky odpočinok a rozhovor aj o tom, čo sa deje za obzorom púšte. Život kočovníkov je náročný na cestovanie, vyhľadávanie vodných zdrojov a zabezpečenie obživy pre ľudí aj zvieratá. Privítať kohokoľvek a pomôcť kedykoľvek je prirodzenou povinnosťou každého nomáda, pretože si uvedomuje, že zajtra on sám môže potrebovať pomoc. Spôsob uctenia si hosťa nie je v jednotlivých kmeňoch jednotný. Niekde sa všetci muži zúčastňujú na pohostení a vezmú hosťa do najlepšieho stanu, kde

⁶ Príslušníci kmeňa majú spravidla spoločný pôvod a spája ich pokrvné príbuzenstvo. Ako vo väčšine kočovných spoločenstiev, aj u beduínov je otec stredom všetkých príbuzenských vzťahov. Silnejšie sú medzi bratrancami zo strany otca (deti strýka – awlád al-amm), slabšie zo strany matky (deti uja – awlád al-chál).

mu najprv ponúknu kávu a potom na jeho počesť zabijú barana a k hotovému jedlu pozvú aj obyvateľov blízkych stanov. V iných kmeňoch túto povinnosť má len náčelník alebo hlava najvplyvnejšej rodiny. Postavenie hosťa sa nevzťahuje len na cudzieho návštevníka, ale aj na suseda či príslušníka iného kmeňa.

Na arabskom východe je zvykom privítať každý deň šálkou voňavej kávy a takým istým spôsobom ho aj zakončiť. Pri šálke horúcej kávy sa beduín stretáva s priateľmi či náhodnými hosťami alebo sa s nimi lúči. Spôsob prípravy a pitia tohto nápoja i jeho postavenie v obradovej kultúre beduínov sa traduje dodnes. V arabskom svete je káva nápojom púšte, vidieka i mesta. Bez nej sa nemôže konať žiaden *díván* (posedenie beduínov v stane pri rôznych príležitostiach). Nádoby na prípravu kávy musia byť stále dostupné a o kanvičku, z ktorej sa nalieva, je zvlášť postarané. Rituál nalievania kávy do šalok má byť potešením pre nos, uši a oči zároveň. „Káva je partnerkou našich myšlienok, priateľkou pre chvíle oddychu, oázou, kde čerpáme novú energiu.“ Takto to cítia beduíni a kávu často nazývajú svojou milenkou. Beduíni sú vášnivými milovníkmi tohto nápoja, prechovávajú k nemu lásku a vyjadrujú to mnohými spôsobmi. Tie prešli určitým vývojom od raných čias, keď beduín pod holým nebom nad plameňom skromného ohníka varil kávu a veril, že práve takto priláka rannú hviezdu. Ďalší popíjali tento nápoj len pri svite mesiaca a pod žiarivými hviezdami. Iní vítali slnko prípravou kávy v lesklých kovových nádobách odrážajúcich slnečné lúče. Čaro kávy a pôžitok z jej popíjania ospevuje množstvo piesní, básní a epických príbehov. O tom by nám vedeli rozprávať práve beduíni pri tónoch *rabáby* – zvláštneho arabského hudobného nástroja. Pitie kávy sa stalo neodmysliteľnou súčasťou každodenného života beduínov najmä po rozšírení islamu, keď káva nahradila dovtedy veľmi obľúbené víno.

Beduínska rodina je patriarchálna a patrilineárna. Uprednostňujú sa tzv. preferenčné sobáše. Najčastejšie sú manželstvá medzi krížovými bratrancami a sesternicami, ale vyskytuje sa aj levirát (manželstvo muža s vdovou po bratovi) a sororát (manželstvo vdovca so sestrou jeho nebohej manželky). Týmito opatreniami beduínska spoločnosť zabezpečuje rodovú kontinuitu a chráni postavenie vdovy a jej detí. Beduín má spravidla svoju nevestu určenú od útleho detstva na základe príbuzenských príslubov, no môže si ju vyhliadnuť a vybrať aj náhodne pri rôznych príležitostiach počas kočovania. Beduínka nemá možnosť sama si vybrať partnera, posledné slovo patrí obvykle jej otcovi. Beduíni sa vyhýbajú partnerským vzťahom mimo svojho kmeňa z dôvodu zachovania pokrvnej čistoty rodu. Napriek tomu, že v súčasnosti je výber partnerov stále orientovaný na členov vlastného kmeňa, existujú prípady kombinovania endogamie a exogamie. Polygamné manželstvá sa medzi mladými beduínmi vyskytujú len zriedka.

Beduínska žena vykonáva veľa prác: stará sa o stan, zodpovedá za domáce práce a dostatok vody, pripravuje a niekedy aj servíruje pohostenie hosťom, kŕmi zvieratá a, samozrejme, stará sa o deti a starých ľudí. Pri pôrode nemá k dispozícii ani zdravotné sestry, ani pôrodné asistentky, pomáhajú si len ženy navzájom, obvykle najbližšie príbuzné. Často sa stáva, že beduínka porodí dieťa sama bez akejkoľvek pomoci. Rozvodovosť je u beduínov veľmi nízka. Islam povoľuje rozvod, no zároveň ho považuje za zavrhnutiahodný čin.

Každá spoločnosť si stanovila určité normy a pravidlá spoločenského styku. Jedným z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich morálku ľudí je prostredie, v ktorom žijú. Beduínska etika je bezprostredne spätá s drsnejšími a nehostinnými prírodnými a sociálnymi podmienkami života na púšti. Vychádza z princípu ochrany hlavných hodnôt kmeňovej spoločnosti – krvi, cti a majetku. Beduíni sa snažili medzikmeňové spory riešiť rokovaniami a dohodou. Niektoré kmene pristupovali radšej k násiliu a ich konanie ovládala neskrotná bojová vášeň. V minulosti boli beduínske spoločnosti vystavené častým konfliktom, prepadom a šarvátkam so susednými kmeňmi, preto aj bojovnosť v tomto kontexte patrila medzi uznávané cnosti. V súčasnosti neexistujú spory o vodné zdroje ani pastviny, pretože územia, na ktorých prechodne žijú kočovníci, patria vždy určitému štátu. Bojovnosť ako tradičná cnosť stratila svoje opodstatnenie. Jadro beduínskej etiky utvárajú tradičné staroarabské cnosti: pohostinnosť, štedrosť, česť, odvaha a hrdosť, ako aj úcta k starším a váženejším. Tieto vlastnosti dodnes tvoria tradičnú arabskú predstavu o mužnosti (*murúwa*). Odvaha patrí k najdôležitejším princípom a predstavuje charakteristickú črtu beduínskej povahy. Beduín vidí v odvahe svoju moc. Každý člen kmeňa sa túži dostať do situácie, v ktorej by mohol preukázať svoju odvahu a uskutočniť odvážny čin, ktorý rozhoduje o osude celého kmeňa.

Súčasná beduínska spoločnosť je otvorená voči vidieckemu a mestskému obyvateľstvu. Mladá generácia beduínov nie je izolovaná od sveta usadlíkov – domácich či cudzích. Tanier satelitnej televízie a naftový generátor na výrobu elektriny sa stali súčasťou zariadenia stanu. Takto si beduíni môžu rozširovať poznatky o majoritnej spoločnosti a kultúre. Napriek tomu sa medzi beduínmi naďalej praktizuje zvykové právo i obyčajové tradície, a to buď v modifikovanej podobe, alebo identické s praxou v minulých storočiach. Niektoré občianskoprávne spory v súčasnosti môžu beduíni zveriť štátnym súdom, ale otázky cti riešia výlučne podľa svojho zvykového práva.

Od začiatku minulého storočia pribúdajú beduíni, ktorí uprednostňujú usadlý spôsob života. Týmto sa ich každodenný život postupne mení a pomaly sa narúšajú rodové a kmeňové väzby. Usadlí beduíni, ktorí sa narodili v kočovnej rodine, sa snažia zásady beduínskej etiky a životaschopné staré tradície ďalej uplatňovať aj v novom životnom prostredí, pretože sú u nich hlboko zakorenené od útleho detstva. Tí, ktorí sa už narodili v usadlých rodinách, nemajú k tradičnej beduínskej kultúre bytostný vzťah, a preto možno predpokladať, že tradície svojich predkov budú postupne opúšťať.

Približne od polovice 20. storočia sa neustále zvyšuje počet beduínov, ktorí zanechávajú tradičný spôsob života v dôsledku prenikania civilizácie do púšte. Prispeli k tomu aj nezvyčajné suchá, ktoré sa vyskytovali v nepravidelných intervaloch od 60. rokov. Sýrska vláda sa intenzívne zaujímala o sedentarizáciu beduínskych kmeňov od roku 1963, keď prevzala moc strana BAAS (Socialistická strana arabskej obrody), ktorá následne spustila veľkú pozemkovú reformu. Väčšina pôdy, ktorú vlastnili kmeňoví vodcovia, bola rozdelená na malé parcely určené pre chudobnejšie beduínske rodiny. Týmto vláda chcela motivovať kočovníkov, aby sa usadili a venovali poľnohospodárstvu. Nasledujúce dve

desaťročia boli pre sýrskych beduínov veľmi dramatické.⁷ Mnoho beduínskych rodín opustilo Sýriu alebo sa nedobrovoľne usadili.

Od 90. rokov sa čoraz častejšie pri beduínskych osadách objavovali kamióny, ktoré prevážali beduínov, ich prenosné príbytky a zvieratá. Pastieri so stádami neputovali za vodou, cisterny prichádzali k ovciam priamo na pastvu. V niektorých oblastiach púšte dal štát vyhlíbiť studne na napájanie zvierat. Ministerstvo poľnohospodárstva pravidelne vysielalo veterinárov, aby bezplatne zaočkovali dobytok. V obdobiach sucha vláda poskytovala beduínom finančnú a naturálnu pomoc (krmivo pre zvieratá a pod.).

Nová situácia nastala v oblasti zdravotnej starostlivosti a vzdelávania. Napríklad tradičné liečiteľské praktiky začali zanikať práve v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou, ktorá bola beduínom dostupná v najbližšej dedine či meste. Pre beduínske deti boli zriadené mobilné školy, ktoré navštevujú chlapci aj dievčatá spolu. Zavedenie povinnej školskej dochádzky u beduínov vyvolalo potrebu zmeniť zaužívanú deľbu práce v rodine. Deti síce naďalej pomáhajú rodičom pri chove zvierat alebo pri iných prácach, ale určitý čas z každého dňa si musia vyhradiť na školu a učenie.

Tradičný beduínsky spôsob života sa zachoval v súčasnosti prevažne na arabskom východe v oblasti nazývanej *aš-Šám*⁸. V oblasti Zálivu je takýto spôsob života už zriedkavý. Modernizácia a zvyšovanie životnej úrovne spojené s objavením ropných ložísk vyvolali hospodárske aj spoločenské zmeny, ktoré spôsobili postupné usadzovanie kočovného obyvateľstva. V dôsledku urbanizácie a vzniku nových pracovných príležitostí klesá aj počet obyvateľov dedín, s ktorými beduíni obchodovali. Púšť je zdrojom ropy a v tomto priemyselnom odvetví je zamestnaných veľa beduínov. Ich spôsob života sa zmenil radikálne, aj rodinní príslušníci žijú v porovnaní so svojimi predkami v podstatne zmenených podmienkach. K zníženiu počtu kočovníkov vedie aj výstavba a skvalitňovanie komunikácií a rozvoj poľnohospodárstva a potravinárskeho priemyslu.

Na záver sa pokúsim zhrnúť súčasný stav⁹ spôsobu života sýrskych beduínov. Tradičný beduínsky spôsob života je na ústupe ako dôsledok politického, ekonomického a technického vývoja. Beduíni sa usadzujú pri alebo priamo v dedinách. Bývajú v domoch (hlavne v zime), ale na dvore majú postavené stany s tradičným beduínskym zariadením, aby tam mohli popíjať arabskú kávu a pozerať televíziu. Venujú sa poľnohospodárstvu, zavlažujú obrábanú pôdu a chovajú kravy. Niektorí si z nostalgie ponechali niekoľko oviec, ba dokonca aj ťavy ako symbol ich beduínskeho pôvodu. Jedným z dôvodov prechodu na usadlý spôsob života (hlavne v meste) je vidina lepšieho a pohodlnejšieho životného štýlu.

⁷ Syria's Bedouin Tribes: an Interview with Dawn Chatty. Carnegie Endowment for International Peace (2. júla 2015) [online]. Dostupné na internete : <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=60264>.

⁸ Arabsky *aš-Šám* – tradičné historické pomenovanie oblasti ležiacej na území dnešnej Sýrie, Libanonu, Jordánska a bývalej Palestíny, používalo sa až do konca tureckej nadvlády v 20. storočí.

⁹ Tu mám na mysli stav do roku 2011, keď sa začala v Sýrii Arabská jar. Doteraz je v krajine vojnový stav, ktorý ovplyvňuje aj každodenný život beduínov. Aké sú a ešte budú následky vojny na život a postavenie beduínskych komunít, nie je možné teraz odhadnúť. To ukážu až následné terénne výskumy v mierových podmienkach.

Mladá generácia odchádza do miest za vzdelaním alebo lepšími pracovnými príležitosťami. Beduíni, ktorí sa usadili v mestách, vykonávajú rôzne povolania; tí ambicióznejší pôsobia vo vyšších politických a vládnych funkciách. Na svoj nomádsky pôvod sú hrdí. Polousadlí beduíni žijú na vidieku v domoch a so stádom chodievajú do púšte na pastvu.

Z komunikácie s beduínmi rôznych vekových kategórií vyplynulo, že pre mnohých púšť predstavuje slobodu a neobmedzenú voľnosť pohybu. Nevedia si predstaviť život inde ako pod stanom. Iní považujú život v púšti za drsný a neistý, nechceli by sa k nemu vrátiť. Identifikujú sa ako beduíni a za svoj pôvod sa nehanbia. Je prekvapením, že nie všetci mladí beduíni túžia po usadení sa na jednom mieste. Naopak, zostávajú v púšti, hoci si uvedomujú, že život tam je ťažší. No pocit spolupatričnosti je silný, umocnený nekonečnou slobodou.

Beduíni tvoria približne 12 % až 15 % sýrskej populácie.¹⁰ Ide o hrubý odhad pred vojnou. Napriek tomu, že prevláda trend sedentarizácie, púšte a polopúšte obývajú skutočné nomádske kmene. Naďalej udržiavajú tradičný spôsob života, ale s využitím modernej techniky, ktorá im uľahčuje prácu (automobily, traktory, generátory) či spríjemňuje voľné chvíle (satelitná televízia, rádio apod.). Miera uplatňovania obyčajových tradícií je u nich najvyššia v porovnaní s usadlými a polousadlými beduínmi. Spôsob života a získavania obživy sa mení rýchlejšie ako miera udržiavania starých tradícií.

¹⁰ Syria's Bedouin Tribes: an Interview with Dawn Chatty. Carnegie Endowment for International Peace (2. júla 2015) [online]. Dostupné na internete : <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=60264>.